

Parshat Shemini – 5785 – nr. 209

Samenvatting van de parsha

1e en 2e Aliyot: De Parsha begint op 1 Nissan 2449. De zeven dagen durende inauguratie van Aharon en zijn zonen was voltooid en de ceremonies voor de inwijding van de Mizbéach waren begonnen. Op die eerste dag zouden er meer dan veertig offers worden gebracht, waarbij voor elk offer de directe hulp van Aharon nodig was. Aharon zegende de natie met de standaard priesterlijke zegen, waarna Moshe en Aharon de natie zegenden met de speciale Bracha uit Psalm 90.

3e Aliya: De dood van Nadav en Avihu wordt op hetzelfde moment dat vuur uit de hemel neerdaalde om de Mizbéach te verlichten, vermeld. Hun neven verwijderden de lichamen van Nadav en Avihu van de binnenplaats van de Misjkan. Moshe instrueert Aharon en zijn twee overgebleven zonen, Elazar en Itamar, dat het hun verboden is om op de standaardmanier openlijk te rouwen om de dood van Nadav en Avihu. Van hieruit leren we de standaardpraktijken van het scheuren van Kriyah en van rouwenden die hun haar niet knippen.

4e en 5e Aliyot : Moshe instrueert Aharon en zijn zonen om de dienst van de inwijding van de Mizbéach voort te zetten. Het eerste geregistreerde geschil over de Halachische-regels wordt opgetekend tussen Moshe en Aharon, aangezien het betrekking had op het eten van het Rosj Chodesh- offer.

6e Aliya : De basiswetten van kosjere en niet - kosjere dieren, vissen en gevogelte worden opgesomd. Merk op dat de verzen 11:4-7 één van de gevestigde bewijzen is voor het G-ddelijke auteurschap van de Tora.

7e Aliya: De basiswetten van zuiverheid en onzuiverheid worden vastgelegd. Het is belangrijk om te verduidelijken dat de Tora de onzuiverheid “Toema” en de zuiverheid “Tahara” niet associeert met goed en slecht. Het hele proces omvat het concept van leven en dood en de symbolische nadruk die de Tora legt op het dienen van G-d met optimisme en kracht. Zolang er leven is, is er de mogelijkheid om te groeien in onze relatie met G-d .

De vraag: “Waarom wordt ons geboden om koosjer te blijven ? ’ wordt beantwoord in 11:44-47. De Tora stelt duidelijk dat de reden om Kosjer te houden het nabootsen van G-ds heiligheid is. Heiligheid “Kedoesja” betekent apart gezet en anders zijn. Net zoals G-d los staat van alle dingen en G-ddelijk is in elk opzicht, zo moeten ook wij apart gezet worden van alle andere naties en ook anders zijn in de manier van eten.

Samenvatting van de Haftara

De haftara van deze week speelt zich af in 2892 – 869 v.Chr. Koning David had de stad David op de Jevoesj veroverd en wilde de Aron Hakodesj (Heilige Ark) naar het latere Jeruzalem brengen. David bracht de Aron met veel bombarie en feestvreugde naar het latere Jeruzalem, toen Uzah ben Avinadav de Aron te schande maakte en daarom stierf.

Herinnerend aan de dood van Nadav en Avihu tijdens de inwijding van de Mizbeach , gooide de dood van Uzah een domper op de feestvreugde en bleef de Aron drie maanden lang in het huis van Oved. Toen David hoorde over de enorme zegeningen die het huis van Oved gedurende die drie maanden hadden gesierd, besloot David dat het gepast was om de Aron naar Jeruzalem te brengen.

Ondanks de bezwaren van Michal (dochter van Shaul en later David's vrouw) danste en vierde David feest voor de Aron, zonder terughoudendheid of remmingen, terwijl hij de Aron de stad van David binnenbracht.

David vroeg toestemming aan de profeet Natan om de Beet Hamikdash te bouwen . Natan vertelde hem dat het G-d's wil was dat zijn zoon Shlomo (Salomo) en niet David de Beet Hamikdash zou bouwen . David accepteerde G-d's bevel, maar besteedde de rest van zijn leven aan het voorbereiden van de materialen en middelen , zodat zijn zoon de Beet Hamikdash kon bouwen .

Een terugkeer naar onschuld

Sefer Vayikra is wanneer we de neiging hebben om creatieve manieren te vinden, om iets anders dan de parsja te bespreken. Tijdens deze periode wanneer de Tora-lezingen de obscure details van de dierenoffers en andere rituele kwesties behandelen, kunnen we ervoor kiezen om het geheimzinnige te vermijden en de focus van onze Tora-studie en inzichten te leggen op de rijke en aantrekkelijke Jom Tov van Pesach die net voorbij is. Maar misschien moeten we even de tijd nemen om na te denken over waarom de traditionele Tora-leeskalender Klal Jisrael leidt, om deze zaken in deze belangrijke tijd te bestuderen.

Traditioneel is er een specifieke populatie die wordt opgedragen om het boek Vajikra te bestuderen, nl. kleine kinderen die net de Tora beginnen te bestuderen. Zoals de Midrasj (Vajikra Rabba 7:3) uitlegt: "Kinderen zijn rein en offers zijn rein. Laat de zuiveren zich bezighouden met de zuiveren." De korbanot (offers) zijn gereserveerd voor de Tempel, een omgeving die wordt gekenmerkt door het rigoureuze behoud van zuiverheid en daarom het meest geschikt is - in theorie, zo niet in de praktijk - om te worden gedomineerd en bezet door de zuiverheid en onschuld van kinderen. Dit wordt weerspiegeld in de cherubijnen van kinderen die alomtegenwoordig waren in de tempel, geweven in de vliesgevels en daken en gebeeldhouwd bovenop en rond de heilige ark (Shemot 25:18, 26:1, 26:31, Melachim I 6:23-32). Die cherubim – kroevim – werden op dezelfde manier gepositioneerd als bewakers van het pad naar het oorspronkelijke heiligdom van de Hof van Eden (Bereesjiet 3:24), een plaats van volmaakte onschuld en zuiverheid waaruit we werden verbannen toen we onze onschuld verloren. Net zoals Gan Eden een plaats was waar Adam en Eva ongekleeft onschuldig en onzelfbewust konden wandelen, bevatte het Heilige der Heiligen het beeld van de mannelijke en vrouwelijke kruvim opgesloten in een onschuldige en onzelfbewuste omhelzing (Joma 54a-b). Dit alles geeft aan dat we de details van rituele zuiverheid die kenmerkend zijn voor Vajikra moeten relateren aan een brede en rijke context van morele zuiverheid.

Dat brengt ons ook bij Pesach. De focus van Pesach op de details van het verwijderen van chameets en de persoonlijke zuiverheid die in de dagen van weleer vereist was, weerspiegelt de brede en rijke context van de morele vrijheid die Pesach viert. Het pre-Pesach-seizoen wordt gelanceerd door het lezen van Parshat Parah, die ons instrueert over het bereiken van perfecte rituele zuiverheid, terwijl de jom tov zelf , een viering is van vrijheid van de wellustige Egyptische omgeving , naar een positie van morele zuiverheid. Egyptische immoraliteit had centraal gestaan in onze uitdagende ervaring daar, te beginnen met Sara's redding uit Farao's klauwen door een vertoon van G-ddelijke kracht, tot Josef die zichzelf uit de klauwen van Potifar's vrouw redde door een demonstratie van bovenmenselijke zelfbeheersing. Ramban (Bereesjiet 12:10) ging zelfs zo ver dat hij Farao's oorspronkelijke plan om de mannen in de rivier te gooien en de vrouwen te behouden, zag als een nationaal plan van de Egyptenaren om de Joodse vrouwen als hun eigen vrouwen op te eisen. Het is om deze reden dat de brit milah, het symbool van de Joodse moraal, een fundamenteel onderdeel is van zowel de wet als het verhaal van de Pesach-verlossing. En het is in deze context dat Pesach de tijd is

waarin we publiekelijk en onbewust (vorige week) Shier HaShierim lezen , het Hooglied dat de Egyptenaren op een heel andere manier zouden lezen dan wij, zoals wij het zien zoals onze wijzen dat deden, als ons bijbelse en literaire Heilige der Heiligen (Jadayim 3:5).

Wanneer we allemaal het boek Vajikra openen in deze dagen rond Pesach, is dat omdat dit het seizoen is waarin we er allemaal naar streven om terug te keren naar de kinderlijke onschuld die essentieel is om Egypte achter ons te laten. Dit is het seizoen waarin we allemaal de rol moeten spelen van tinokot shel beit rabban, zuivere en deugdzame schoolkinderen.

Onze huidige behoefte aan een terugkeer naar morele zuiverheid is heel duidelijk. We leven in een tijd en plaats waar onze onschuld voortdurend wordt aangevallen, waar nieuws en amusement zich vermengen om te proberen ons een constante stroom van de antithese van deugd op te dringen. We moeten ontsnappen aan die boodschappen. We moeten Sefer Vajikra openen. "Laat de zuiveren zich bezighouden met de zuiveren." (R. Moshe Hauer)

Spontaniteit: goed of slecht?

Parshat Sjemini vertelt het tragische verhaal van hoe de grote inwijding van de Tabernakel , een dag waarover de wijzen zeiden ,dat Hashem zich hier net zo verheugde als bij de schepping van het universum, overschaduwde door de dood van twee van Aäron's zonen, Nadav en Avihu:

"Aärons zonen Nadav en Avihu namen hun wierookvaten, staken er vuur in en voegden er reukwerk aan toe; En zij offerden ongeoorloofd vuur voor het aangezicht van Hashem, dat Hashem hun niet had opgedragen. Vuur kwam uit de tegenwoordigheid van Hashem en verteerde hen, en zij stierven voor het aangezicht Hashem. Lev. 10:1-2

Er werden veel verklaringen gegeven door de wijzen en latere commentatoren over wat de zonde van Nadav en Avihu eigenlijk was. Maar het eenvoudigste antwoord, dat hier en elders door de Tora zelf wordt gegeven (Num. 3:4, 26:61), is dat ze op eigen initiatief handelden. Ze deden wat hun niet was opgedragen. Ze handelden spontaan, misschien uit puur enthousiasme in de stemming van het moment, en boden "ongeorloofd vuur" aan. Het is duidelijk dat het gevaarlijk is om spontaan te handelen in zaken die met de geest te maken hebben.

Maar is dat ook zo? Mozes handelde spontaan in veel meer beladen omstandigheden toen hij de Stenen Tafelen verbrijzelde , toen hij de Israëlieten rond het Gouden Kalf zag ravotten. De tafelen – gehouwen en gegraveerd door Hashem Zelf – waren misschien wel de heiligste voorwerpen die er ooit zijn geweest. Toch werd Mozes niet gestraft voor zijn daad. De wijzen zeiden dat hoewel hij uit eigen beweging handelde zonder eerst Hashem te raadplegen , Hashem met deze daad instemde. Rasji verwijst naar dit moment in zijn allerlaatste commentaar op de Tora , waarvan het laatste vers (Deut. 34:12) spreekt over " de sterke hand en al het grote ontzag, dat Mozes voor de ogen van heel Israël heeft betoond":

לעיני כל ישראל: רש"י: שנשאו לבו לשבור הלוחות לעיניהם, שנאמר (לעיל ט, יז) ואשברם לעיניכם, והסכימה דעת הקב"ה לדעתו, שנאמר (שמות לד, א) אשר שברת, יישר כחך ששברת:

Dit verwijst naar het moment waarop Mozes , de vrijheid nam om de tafelen voor hun ogen te verbrijzelen, zoals er wordt gezegd: "Ik verbrijzelde ze voor uw ogen." De Heilige, gezegend zij Hij , stemde in met zijn mening, zoals er wordt gezegd, "die u verbrijzelde" – Dank aan jou , om ze te verbrijzelen!"

Waarom was spontaniteit dan verkeerd voor Nadav en Avihu en toch goed voor Moshe Rabbeinu?

Het antwoord is dat Nadav en Avihu, Kohaniem waren, priesters. Mozes was een Navi, een Profeet. Dit zijn twee verschillende vormen van religieus leiderschap. Ze brengen verschillende taken met zich mee, verschillende gevoeligheden, zelfs verschillende benaderingen van de tijd zelf.

De Kohen dient Hashem op een manier die in de loop van de tijd nooit verandert (behalve natuurlijk toen de Tempel werd verwoest en de dienst, voorgezeten door de Kohaniem, tot een einde kwam). De profeet dient Hashem op een manier die in de loop van de tijd voortdurend verandert. Wanneer mensen zich te op hun gemak voelen, waarschuwt de Profeet (vrede zij met hem) voor een komende catastrofe. Wanneer ze een catastrofe ondergaan en in de diepten van wanhoop verkeren, brengt de Profeet troost en hoop.

De woorden die door de Kohen worden uitgesproken, zijn altijd dezelfde. In de priesterlijke zegen worden tegenwoordig dezelfde woorden gebruikt als in de dagen van Mozes en Aäron. Maar de woorden die een profeet gebruikt zijn nooit hetzelfde. Zoals opgemerkt:

"Geen twee profeten gebruiken dezelfde stijl." Sanhedrin 89a

Voor een Profeet is spontaniteit dus van essentieel belang. Maar voor de Kohen die zich bezighouden met de G-ddelijke dienst, is het volkomen misplaatst.

Waarom het verschil? Per slot van rekening dienden de Priester en de Profeet dezelfde G-d. De Tora maakt gebruik van een soort apparaat dat we pas onlangs opnieuw hebben uitgevonden in een iets andere vorm. Stereofonisch geluid – geluid afkomstig van twee verschillende luidsprekers – werd in de jaren 1930 ontwikkeld om de indruk te wekken van hoorbaar perspectief. In de jaren 1950 werd 3D-film ontwikkeld om voor het zicht te doen wat stereo voor geluid had gedaan. Tweelingperspectieven zijn nodig om de werkelijkheid volledig te ervaren.

De twee perspectieven van de priester en de profeet komen overeen met de twee perspectieven op de schepping die respectievelijk worden vertegenwoordigd door Genesis 1:1 – 2:3 (gesproken met de priesterlijke stem, met de nadruk op orde, structuur, verdeeldheid en grenzen), en Genesis 2:4 – 3:24 (gesproken met de profetische stem, met de nadruk op de nuances en dynamiek van interpersoonlijke relaties).

Laten we nu eens kijken naar een ander gebied waar er een voortdurende discussie was tussen structuur en spontaniteit, namelijk tefillah, gebed, in het bijzonder de Amidah. We weten dat Rabban Gamliel en zijn hof in Javneh na de verwoesting van de Tempel een standaardtekst voor de doordeweekse Amidah opstelden, bestaande uit achttien of later negentien zegeningen in een precieze volgorde (Misjna Brachot 4:3).

Niet iedereen was het daar echter mee eens. Rabbi Joshua was van mening dat individuen een verkorte vorm van de Amidah konden zeggen. Volgens sommige interpretaties was Rabbi Eliëzer helemaal tegen een vaste tekst en was hij van mening dat men elke dag iets nieuws moest zeggen (Yerushalmi Brachot 4).

Het lijkt erop dat dit meningsverschil precies parallel loopt met een ander meningsverschil over de bron van de dagelijkse gebeden:

Er is gezegd: R. Jose, zoon van R. Hanina zei: De gebeden werden ingesteld door de patriarchen.

R. Joshua ben Levi zegt: De gebeden werden ingesteld om de dagelijkse offers te vervangen. Brachot 26b

Volgens R. Jose, zoon van R. Hanina, werd Sjacharit ingesteld door Avraham, Minchah door Isaak en Maariv door Jacob. Volgens R. Joshua b. Levi komt Sjacharit overeen met het dagelijkse ochtendoffer en Minchah met het middagoffer. Op het eerste gezicht heeft het meningsverschil geen praktische gevolgen, maar in feite toch wel.

Als de gebeden door de aartsvaders werden ingesteld, dan is hun oorsprong profetisch. Als ze werden opgericht om de offers te vervangen, dan is hun herkomst priesterlijk.

Het was priesters verboden om spontaan te handelen, maar profeten deden dat als een vanzelfsprekendheid. Iemand die het gebed als priesterlijk beschouwde, zou, zoals Rabban Gamliel, het belang van een precieze tekst benadrukken. Iemand die het als profetisch zag, zou, net als Rabbi Eliëzer zoals begrepen door de Talmud Yerushalmi, spontaniteit waarderen en elke dag proberen iets nieuws te zeggen.

De traditie loste de zaak uiteindelijk op een zeer opmerkelijke manier op. We zeggen elke Amidah twee keer, een keer privé en in stilte in de traditie van de Profeten, dan een tweede keer in het openbaar en collectief door de shaliach tzibbur, de herhaling "van de lezer", in de traditie van een priester die een offer brengt in de tempel. (Het is gemakkelijk te begrijpen waarom er geen lezer-herhaling is in de Maariv-dienst : er werd 's nachts geen offer gebracht). Tijdens de stille Amidah is het ons toegestaan om zelf extra woorden toe te voegen. Tijdens de herhaling zijn we dat niet. Dat komt omdat profeten spontaan handelden, maar priesters niet.

De tragedie van Nadav en Avihu is dat ze de fout maakten om zich als profeten te gedragen, terwijl ze in feite priesters waren. Maar we hebben beide tradities geërfd, en dat is wijselijk, want zonder structuur zou het Jodendom geen continuïteit hebben, maar ook zonder spontaniteit zou het geen nieuw leven hebben. De uitdaging is om het evenwicht te bewaren zonder ooit de plaats van elk te verwarren. (R. Jonathan Zachs)

De kracht en de heerlijkheid van het leven in Israël

De langverwachte dag was eindelijk aangebroken. Totdat het vuur uit de hemel neerdaalde, was niemand er echter zeker van dat Hasjem ook onze korbanot begeerde. Misschien had Hij ons vergeven, maar slechts halverwege. Misschien was Hij bereid om onze Misjkan te bezoeken, maar niet bereid om onze offers te aanvaarden. Toen het hemelse vuur neerdaalde en de korbanot verteerde, werd het duidelijk dat onze relatie met Hasjem een volledige herstart had ondergaan.

Plots sloeg het noodlot toe. Twee kinderen van Aharon weken af van het Misjkan-protocol, en een tweede, meer onheilspellend vuur daalde neer uit de hemel, dit keer verbrandde die Nadav en Avihu. Een dag die gepland was voor viering en rechtvaardiging, veranderde in een donkere en droevige dag van tragedie. Onze nationale opwinding werd weggespoeld in verdriet en ellende.

Wat was er zo verschrikkelijk aan de zonde van de twee zonen van Aharon?

De dood van Nadav en Avihu was niet alleen bestraffend, het was ook leerzaam en leerde ons een les over de juiste grenzen tussen Hasjem en de mens. Zoals Moshe Rabeinu, Aharon na de tragedie instrueert: בקרובי אקדש

De tragische dood van Nadav en Avihu versterkte Hasjems kedoetsja, bevestigde Zijn transcendentie en versterkte Zijn onbegrijpelijkheid.

Als deze zonden ergens anders hadden plaatsgevonden, zouden ze zo'n harde reactie niet hebben gerechtvaardigd. Als deze afwijkingen op een andere dag hadden plaatsgevonden, zou de hemelse reactie misschien niet zo radicaal zijn geweest. Omdat deze misdaden echter plaatsvonden op een dag waarop Hasjem's transcendentie verminderd kan zijn en de misdaden bovendien plaatsvonden in de aanwezigheid van Hasjem in het Misjkan, konden ze niet over het hoofd worden gezien.

Dat is de hoge prijs om voor Hasjem te staan. Hoe dichterbij Hem leeft, hoe delicaat de relatie, hoe zorgvuldiger je moet zijn en hoe minder foutmarge er is.

Wonen in de buurt van Hasjem is beangstigend, maar ook glorieus. Helaas zijn sommigen zo gegrepen door angst en angst voor de gevolgen dat ze de grootsheid van het leven in Hasjem's aanwezigheid niet kunnen waarnemen. Omdat hij doodsbang was voor de mogelijke gevolgen van deze levensstijl, ruilde Esav zijn rechten op de eerstgeborene. Zoals hij zelf aankondigde : הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה

Chazal concluderen dat Esav bezorgd was dat een leven in de Mikdash dodelijk zou zijn. Eén kleine vergissing en de gevolgen zouden verschrikkelijk zijn. Verlamd door angst kon Esav de glorie van een leven van zending niet waarderen. Hij kon niet verder kijken dan de gevolgen en de pracht waarderen. Het leven voor Hasjem heeft soms een hoge prijs, maar dat leven is zinvol en gewichtig.

In de afgelopen paar maanden hebben we allemaal de hoge prijs ontdekt om dichterbij Hasjem te wonen. We weten niet waarom deze vreselijke tragedie ons volk en ons land trof, maar we weten wel dat, samen met het voorrecht om in Israël te wonen, een enorme verantwoordelijkheid komt om te voldoen aan de normen van een leven voor Hasjem. Duizenden jaren lang leefden we niet in de directe aanwezigheid van Hasjem en onze foutmarge was groter. Nu we weer in Zijn tegenwoordigheid zijn, is onze relatie delicaat en onze fouten kritieker. We beginnen de zware verantwoordelijkheid van het leven in het Land van Hasjem te beseffen. We weten zeker niet wat de oorzaak van deze tragedie is, maar we realiseren ons dat onze relatie in Israël kwetsbaarder is en de impact van ons gedrag noodlottiger.

Sommigen beschouwen deze prijs als te hoog en geven er de voorkeur aan om buiten Israël te leven en ver weg van de ontzagwekkende verantwoordelijkheden en gevolgen van dit voorrecht. Dat is een "Esav"-houding. We hebben eindelijk de mogelijkheid om in de buurt van Hasjem te wonen en we durven niet terug te deinken van angst. Esav was geobsedeerd door angst, wij zijn betoverd door de glorie.

We hebben de afgelopen maanden allemaal te maken gehad met tragedie, angst en verdriet. Elke Israëliër zal echter toegeven dat deze periode de meest betekenisvolle zes maanden van hun leven is geweest. Elke Israëliër zal erkennen dat hij, ondanks de ontberingen, zich niet kan voorstellen dat hij in deze periode ergens anders zou wonen. Leven voor Hasjem in Zijn Land maakt ons dagelijks leven zinvol, doelgericht en historisch resonant. We hopen dat we nooit meer de prijs hoeven te betalen voor dat voorrecht. Maar laten we het voorrecht niet vergeten en laten we vooral de glorie niet vergeten. (R. Moshe Taragin)

Shabat shalom

Voor suggesties en commentaar : mobi166@hotmail.com

Gelieve dit blaadje (deze link) ook door te sturen aan vrienden en kennissen.

(en je bronnen zullen zich naar het buitenland verspreiden (משלי ה:טז)